

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. IV. Ejusdem Hieronymi locus, de pedum multitudine in insectis, & serpentum incessu. Et quid de his Aristoteles?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

thracis auctoritate: Τὸν δὲ Δία γεννηθέντα, ὅτι ἐπὶ ἡμέρας ἀκατάπαυστον γελᾶσαι, καὶ διὰ τὸ τοῦ τέλει ἔνομιζεν ὁ ἑβδομῶς ἀριθμὸς. *Jovem (ait) statim a nativitate totos septem dies continenter risisse: ob eamque causam perfectus existimatus est septenarius numerus.* Multorum igitur de Septenario numero commentarii exstiterunt: inter quos & *Cebes Socraticus* unum scripserat *dialogum* titulo, *Ἑβδομή*, auctore *Laetio*: Καὶ τῶν (Κέβη) Φέρονται διάλογοι τρεῖς, Πίναξ, Ἑβδομή, Φρόνιχ. *Interpres septimam vertit, pro septenario: ignorans ἑβδομήν ita accipi interdum. Thomas Magister: Ἑβδομή, ὅν μόνον ἡμεῖς τὰς ἑξ μονάδας μονὰς, ἀλλὰ καὶ ἅπασιν ὁ ἐπὶ ἀριθμὸς. Vox ἑβδομή non solum unitatum septimam significat; sed etiam totum numerum septem. probat autem auctoritate Æschyli. Et vice versa ἑβδομῶς non solum septem, sed etiam septimam unitatem notat.*

CAPUT IV.

Ejusdem Hieronymi locus, de pedum multitudine in insectis, & serpentum incessu. Et quid de his Aristoteles?

Hieronymus venerandus scriptor in *tertia Apologia* adversus *Ruffinum*, quædam sibi ab eo ex naturali disciplina ἀπορεῖα, hoc est, inexplicabilia proponi ad solvendum conqueritur: *Ut postquam (inquit) me hæc nescire respondero, tunc tibi liceat de animabus ignorare, & unius rei scientiam, tantarum rerum ignorantia compenses.* Satis perplexa oratio: quæ tamen sic intelligi potest: Quasi ignorante *Ruffino* quiddam controversum de animæ natura, quod *Hieronymus* nosset; vicissim longe plura de rerum aliarum naturis nesciente *Hieronymo*,
Ruffi-

Ruffinus illa in promptu haberet, atque ita unius rei scientiam in Hieronymo, multarum physicarum rerum in eodem ignorantia pensaret. Verum suspicor non omnino esse integrum hunc locum, & pro, *unius rei scientiam*, scribi debere; *unius rei ignorantiam*. item in eodem contextu, pro, *tantarum rerum ignorantia*, reponendum esse, *tantarum rerum scientia*. Ita enim sententia esset planior. Ceterum in his, quæ Hieronymus in naturæ contemplatione sibi parum esse comperta fatetur, pedum in insectis multitudinem & serpentum incessum videtur ponere, dum ita loquitur: Ergo nisi tibi rationem reddidero: quare formica parvum animal, & punctum, ut ita dicam, corporis, sex pedes habeat: cum elephante tanta moles quatuor pedibus incedat: cur serpentes & colubri ventre labantur & pectore: cur vermiculus, quem vulgus millepedam vocat, tanto pedum agmine scateat: de animarum statu scire non potero? Nam Hieronymus quidem de anima scire se affirmabat illud Ecclesiasticum: Quotidie Deus operatur animas & in corpora eas mittit nascentium. Propterea Ruffinus de causis quorundam naturalium interrogabat Hieronymum, ut ex earum rerum ignorantia evinceret, ne istud quidem de anima illi esse perspectum, quod pro vero defenderet ac profiteretur. Videtur ergo Hieronymus ex his quidem verbis, fateri sibi ignotam esse rationem pedum multitudinis in insectis, neque putasse id cuiquam sciri posse, sed esse in profundo naturæ abditum, sicut alia pleraque, quarum causæ inveniri non possunt, ab eodem Ruffino illi proposita: Queris a me primum de celestibus, quomodo angeli, quomodo archangeli sint: quæ eis vel qualis habitatio: quæve inter ipsos differentia, aut si nulla omnino: quæ Solis sit ratio: unde augmenta Lunæ: unde defectus: quis vel qualis sit siderum cursus. &c. Rursus: Deinde caelestia deserens, & ad terrena descendens, in minoribus philosopharis. Dic nobis quæ fontium ratio? Quæ ventorum? &c.

Ve-

Verum tamen paulo post idem *Hieronymus* ita cenſet, arduum quidem eſſe ſcire ad liquidum veritatem earum rerum, de quibus in ſcholas phyſicorum itur: non tamen ſe ignorare, quid philoſophorum principes in ſua quiſque ſecta atque ex propriis principiis de his rebus ſenſerint: *Urges* (inquit) *ut reſpondeam de natura rerum. Si eſſet locus: poſſem tibi vel Lucretii opiniones juxta Epicurum: vel Ariſtote- lis juxta Peripateticos; vel Platonis atque Zenonis ſecundum Academicos & Stoicos dicere.* Si hæc mens *Hieronymi*, ut apparet: jam ipſe *Ruffinus* importunus & inſolens, qui, ceu nihil horum quæ interrogat, certum ſit, vel certe ex nobilium philoſophorum placitis explicari poſſit, tali viro inſultet, cum præſertim in eo cenſu quædam proponat nulli non experientia comperta ex Aſtronomorum demonſtrationibus: ut Lunæ augmenta & defectus: de quibus nemo eſt tam rudis, qui ambigat. Sicut impudentis ſit amentia diſputare de generatione pluvie, aut de falſugine maris, fluvialiumque aquarum dulcedine, poſt *Ariſtotelem*, neque ejus decretis acquieſcere.

Sed neque de numerofiſ pedibus inſectorum, & reptili ſerpentum inceſſu, tamen horum abſtruſior ratio, eſt multum laborandum pütem ei qui quid de his nobis ſcriptum reliquerit *Ariſtoteles*, teneat. Sunt enim ejuſmodi, ut cuiſvis ſano ſatis eſſe poſſint. Nam proterviſ & procacibus ſophiſtis, qui nodum in ſcirpo quærunt, nihil ſatis eſt. An tamen hæc ſummi naturæ interpretis rationem aut *Hieronymus* aut *Ruffinus* vidiffent, ambigi poteſt. Tria autem affert *Ariſtoteles*, primum eſt, imbecillitas & inopia caloris in eo genere animalium; unde tarditas: alterum, corporis prolixitas: tertium, quod plura quaſi in eodem corpore principia habeant: unde *εἰσροαι*, inſectiones, a quibus nomen iis inditum. Sed ipſummet magiſtrum hæc aureo illo ore diſferentem præſtat legere & auctor

sum naturæ rerum cupidis qui non legerunt, vifant
lib. 4. de *Partibus Animalium*, capite 6. & 10.

CAPUT V.

*Locus Aristotelis initio Naturalis Auscultationis
aliter citatus a Galeno, quam in nostris libris
exstat.*

Hunc locum ita exprefsum habemus. Ὡς πᾶρ
γὰρ καὶ τῷ γεωμέτρῳ ἐκέτι λόγῳ ἔστι πρὸς τὸν ἀ-
νεμόναι τὰς ἀρχὰς, ἀλλ' ἦτοι ἑτέρας ἐπιστήμης,
ἢ πασῶν κοινῆς ἕτως οὐδέ τῳ περὶ ἀρχῶν. Quæ
sic Latine converti pofunt: *Quemadmodum
enim Geometra non est amplius disputatio aduersus eum, qui
Geometria principia evertit: sed hæc disputatio aut alterius est
scientia, aut omnium communis: sic nec cuiquam de principis.*
Ita enim istud, τῳ, ita scriptum sine accentu, verten-
dum est: non autem ut vulgatæ horum librorum versiones
habent, *ei vel illi, quæ de principis.* Ut omnibus non im-
peritis Græcæ linguæ notum est, Sensus est: sicut Geo-
metræ non est ad eum ratio, sive disputatio; qui tollit
principia: sic nec cuiquam de principis, *supple,* scientiæ
quam profitetur, est disputatio. Quin hæc vera sit lectio
hujus loci nullus dubito, cum & bonum sensum exhibeat,
& per omnes libros obtineat.

Non tamen silentio præterire possum, aliter a Galeno ci-
tari hunc locum lib. 1. περὶ στοιχείων: hæc sunt Galeni ver-
ba: Ὁ γὰρ ἀντιλέγων τοῖς ἀναιρέσειν ἡστινοσοῦν τέχνης τὰς
ἀρχὰς, ἔχ' ὁ τεχνίτης ἐστὶ τῆς ἀναιρεμίδης τέχνης, ἀλλ' ἑτε-
ροῦ τ. ε. ὅπως ἀν σοι γένηται δῆλον καὶ τῆς Ἐ' Ἀριστοτέλους ῥήσεως ἐ-
χούσης ὡδε: ὡς πᾶρ γὰρ τῷ γεωμέτρῳ οὐκέτι λόγῳ ἔστι πρὸς
τὸν